

مطالعه میکروسکپی خود ناسازگاری در بادام

رامین بابادانی سامانی، مصطفی مصطفوی، عبدالکریم کاشی، عبدالرحمن محمدخانی،

بهزاد واعظ لیواری

دانشجوی دکتری علوم باغبانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران و
عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد استهبان، فارس، استاد پژوهش، گروه
علوم باغبانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، استاد گروه علوم
باغبانی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران، کرج، استادیار گروه علوم باغبانی، دانشکده
کشاورزی دانشگاه شهرکرد، شهرکرد و عضو هیات علمی سازمان پژوهشهای علمی و
صنعتی ایران، تهران

محدودیت های مختلفی در تولید بادام وجود دارد، یکی از این محدودیت ها در
تولید محصول اکثر ارقام تجاری، خود ناسازگار بودن آن ها است که باعث کاهش
میزان محصول می شود. با این وجود ارقام خود سازگار و دگر ناسازگار نیز در بین
ارقام بادام گزارش شده است. این آزمایش در دو سال متوالی (۱۳۸۵ و ۱۳۸۶) با هدف
بررسی میزان و مکانیسم خود ناسازگاری در بادام رقم مامایی، با بررسی
میکروسکوپی رشد لوله های گرده ارقام ربیع، سفید، آذر و شاهرود ۲۱ روی کلاله و
باقت خامه بادام مامایی انجام گرفت. آزمایش به صورت بلوک های کامل تصادفی در سه
تکرار انجام شد. مراحل تهیه دانه گرده و گرده افشانی مصنوعی با دقت و مراقبت کافی
انجام شد و به منظور دقت بیشتر، گل ها دو بار گرده افشانی شده و از زنبور عسل و

خشک میوه ها - پوستر

سایر حشرات محافظت گردیدند. جوانه زنی دانه گرده روی کلالة و رشد لوله گرده در نقاط مختلف خامه بادام رقم مامایی بررسی شد و درصد تشکیل میوه اولیه و نهایی نیز مشخص گردید. نتایج حاصله نشان داد که بادام رقم مامایی در شرایط این آزمایش کاملاً خود ناسازگار است و ناسازگاری آن از نوع گامتوفیت است به طوری که ممانعت از رشد لوله گرده در داخل بافت خامه اتفاق می افتد. بنابراین استفاده از حداقل یک رقم گرده دهنده سازگار در باغهای تجارتي بادام رقم مامایی کاملاً ضرورت دارد. دانه گرده رقم ناسازگار ۱۹۲ ساعت بعد از گرده افشانی به قاعده خامه می رسد اما لوله های گرده سازگار ۱۴۴ ساعت بعد از گرده افشانی به قاعده خامه رسیدند. هم چنین کمیت دانه گرده قرار گرفته در سطح کلالة بر تعداد لوله های گرده در خامه اثر معنی داری داشت. هم چنین نتایج حاصل از این آزمایش نشان داد که از نظر سازگاری ارقام شاهرود شماره ۲۱ و ربیع گرده دهنده مناسبی برای رقم مامایی هستند.